ANG Bayan

Espesyal nga Report

MGA KRIMEN SA GUBAT NI MARCOS UG SA AFP

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

Pasiuna

Giila ang Agosto isip bulan sa pagdumdum sa internasyunal nga makitawhanong balaod (IHL o *international humanitarian law*), ang hugpong sa mga lagda nga nagagiya sa mga gubat aron siguruhon ang mga katungod sa mga apil ug di apil sa armadong panagbangi. Gihimo kini nag-una aron panalipdan ang kaayuhan sa mga sibilyan taliwala sa gubat.

Mayor sa mga prinsipyo niini ang paglahi sa mga kombatant sa dili kombatant, paggamit og haum nga pwersa subay sa proporsyunalidad, pagtakda kung kinsa ug unsa lang ang lehitimong target, proteksyon batok sa pagpatay, pagkasamad ug kadaut sa mga dili apil sa panagsangka, pagsiguro sa minus nga kadaut sa mga sibilyan ug sa ilang mga komunidad ug uban pa.

Kini nga mga lagda gilapas sa armadong mga pwersa sa Gubyerno ng Republika ng Pilipinas (GRP) sa pakiggubat niini sa Bagong Hukbong Bayan. Sa miaging 10 ka tuing lamang, ilalum sa kanhing rehimeng Duterte ug sa kasamtang rehimeng Marcos, napuloan ka rebolusyonaryo nga wala nay kapasidad nga mosukol ang tinuyong gipatay sa mga pwersa sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Daghan ang gidakop, gitortyur ug gipasakahan og mga kasong kriminal. Adunay mga babayeng manggugubat nga gidakop ug gihimong *hostage*, ang uban giapil bisan ang ilang mga batang anak, aron pugsong mosurender ang tagsatagsa nilang mga kabanay nga manggugubat. Taas usab ang listahan sa pagpatay sa mga sibilyan nga ginapagawas nga mga kombatant, mga kaso sa pagpamomba ug pagpanghasi sa mga sibilyang komunidad, pugos nga pagpasurender ug paggamit sa mga operasyong kombat isip mga giya o suluguon, ug uban pa.

Walay kalainan ang kasamtangang presidente sa GRP nga si Ferdinand Marcos Jr sa gisundan niyang si Rodrigo Duterte sa kabangis ug gidaghanon sa mga krimen sa gubat ug uban pang paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod. Gikan sa maduguong Development Support and Security Plan (DSSP) Kapayapaan sa rehimeng Duterte, gitu-

kod ni Marcos ang PLEDS (Peace, Law Enforcement, Development Support) "Pagkakaisa" aron ipadayon ang brutal nga kampanya sa *gradual constriction* nga gipaanyag sa mga deklarasyon sa "istabilidad" ug "lokal nga kalinaw." Sama sa DSSP Kapayapaan, walay hunong sa PLEDS "Pagkakaisa" ang paglunsad og malukpanong operasyong kombat sa mga komunidad nga gidudahang adunay nakabarog nga "rebolusyonaryong imprastruktura." Nagpadayon gihapon ang AFP sa pagmilitarisa sa mga komunidad, pagyatak sa mga katungod ug kagawasan sa mga sibilyan ug pagpig-ot sa ilang panginabuhi, tanan sa ngalan sa "pagpakgang sa pagbalik" sa hukbong bayan.

Gipagula sa Ang Bayan (AB) kining maong espesyal nga report isip kabahin sa paningkamot nga panubagon si Ferdinand Marcos Jr ug mga upisyal niya sa depensa ug Armed Forces of the Philippines, Philippine National Police ug paramilitar sa ilang mga krimen sa gubat ug uban pang seryosong paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod. Nakapokus kini nag-una sa mga paglapas sa mga lagda kalabot sa direkta ug dili direktang apil sa armadong panagbangi. Langkub niining report ang mga armado ug dili armadong mga myembro sa Partido Komunista ng Pilipinas, National Democratic Front of the Philippines ug sa Bagong Hukbong Bayan. Nalambigit sa maong mga krimen nag-una ang mga tropa sa 94th IB, 62nd IB, 402nd Ibde, 15th IB, 59th IB, 8th ID, 4th ID, 31st IB, ug uban pa.

Ang mas kumprehensibo nga rekord sa mga krimen sa rehimeng Marcos makita sa semestral nga mga espesyal nga report sa AB nga makuha sa website sa PRWC: *https://philippinerevolution.nu/*. Makita usab dinhi ang espesyal nga report kalabot sa mga krimen sa gubat atol sa rehimeng Duterte.

Tinuyong pagpatay sa mga nadakpan ug wala nay kapasidad nga mosukol

Sa rekord sa AB, 78 ka mga myembro sa Partido ug myembro sa hukbong bayan ang tinuyong gipatay sa mga pwersa sa AFP gikan Hulyo 2022 hangtud Hulyo 2025. Sukwahi sa ginapagawas sa militar ug ginapakaylap sa mga ahensya sa estado nga namatay sila sa mga engkwentro, halos tanan kanila gidakop ug anaa sa kustodiya sa militar dihang gipatay. Ang uban, sagad samaron, buhi nga nasikop apan gidayunan pagpatay.

Dokumentado ug daghan ang makasaysay sa mga sirkumstansya sa mga pagpatay, ingonman ang mga saksi nga walay nahitabong mga engkwentro sa mga lugar nga nahitaboan kuno. Makita usab sa mga patayng lawas sa mga biktima ang mga marka sa tortyur. Pipila kanila napaawtopsiya, kung asa nasuta nga sila grabeng gipasakitan ayha gipatay.

Usa ka tuig na niadtong Agosto 5 sukad nga gimasaker sa mga sundalo ilalum sa 3rd ID ang 10 ka Pulang manggugubat sa utlanan sa Antique, Aklan ug Iloilo. Matud sa mga manggugubat nga nakaluwas, sukwahi sa upisyal nga taho sa AFP, walay nahitabong serye sa mga engkwentro kung asa napatay ang 11 sama sa gipagarpar sa militar. Dakung bakak ang gisulti sa 3rd ID ug 301st Bde nga adunay nahitabong serye sa engkwentro niadtong Agosto 5, Agosto 7, Agosto 8, Agosto 15 ug Agosto 24 niadtong 2024. Hinunua, usa ka engkwento lang ang nahitabo (Agosto 5), kung asa namartir si Ka Amor (Benjamin Cortel). Niining higayuna, nadakpan ang siyam pa, giturtyor ug gidala sa lain-laing lokasyon aron didto patyon. Kolektibong giila isip mga Martir sa Agosto sa Panay silang Vicente Hinojales (Ka Emil/Hadji), kalihim sa rehiyunal nga komite sa Partido sa isla ug Ma. Conception Araneta-Bocala (Ka Concha), tigpamaba sa Partido sa Panay ug konsultant sa NDFP sa panaghisgot kalinaw, uban silang Rewilmar Torrato (Ka Mara/Minerva), Aurelio Bosque (Ka Rio/Zarco), Juvelene Silverio (Ka Porang/Akay), Romulo Gangoso (Ka Reagan/Pedik), Jerry Tacaisan (Ka Miller), Armando Sabares (Ka Nene/Kulot) ug Jielmor Gauranoc (Ka Tango/Doc).

Nakaikyas si John Paul Capio (Ka Roling/Ronron), apan nadakpan ra gihapon siya samtang nagbyahe ug tinuyong gipatay.

Hangtud karon, wala pa gihapon nabawi sa pamilya nilang Benito Tiamzon (Ka Laan) ug Wilma Tiamzon (Ka Bagong-tao) ang ilang mga patayng lawas, human sila gipatay, duyog sa uban pang giilang mga Martir sa Catbalogan. Gidakop ang duha, uban silang Ka Yen, Ka Jaja, Ka Matt, Ka Ash, Ka Delfin, Ka Lupe ug Ka Butig niadtong Agosto 22, 2022 samtang nagabyahe gikan Northern Samar padulong sa Catbalogan City. Gitotyur sila ayha gipatay. Gisakay ang ilang mga patayng lawas sa usa ka bangka, gipalarga og pipila ka kilometro gikan sa baybay ug didto gipabuto. Lasog-lasog ug dili na mailhan ang mga patayng lawas nga gikinahanglan ang taas nga proseso sa DNA *testing* aron sutaon ang identidad sa mga patayng lawas. Gipagawas sa mga berdugo nga adunay nahitabong "ginukdanay" ug nakigbinuthanay ang mga grupo, sukwahi sa saysay sa mga residente sa baybay nga usa ka pagbusikad lamang ang ilang nadungog. Gihimo ang masaker ug hinimuhimong pinusilay sa Task Force Storm sa 8th ID ug sa Joint Special Operations Task Force-Trident, usa ka yunit nga gibansay ug gidiriher sa US.

Ingonman, napatik pa sa panumduman sa mga higala ug pamilya sa abugadang si Hannah Cesista (Ka Maya), usa sa lima ka manggugubat nga nadakppan ug gipatay sa mga pwersa sa 47th IB ug pulis sa Bilar, Bohol niadtong buntag sa Pebrero 23, 2024, ang kabangis sa militar kaniya. Gipatay uban niya si Domingo Compoc (Ka Laser), Parlito Historia (Ka Aldrin), Marlon Omosura (Ka Darwin) ug Alberto Sancho

Litrato ni Domingo Compoc dihang buhi nga nadakpan sa mga sundalo sa 47th IB.

(Ka Juaning) nga kolektibong gitawag og Bilar 5. Sa saysay sa mga saksi, gipakamang sa lapok si Cesista aron ipatoong misukol siya ayha gipusil. Samtang, napiktyuran pa sa usa ka residente si Compoc nga buhi ug gunit sa usa ka sundalo, ayha siya gibalitang napatay sa hinimu-himong engkwentro.

Ingon niini usab ang nahitabo kang Kaliska Dominica Peralta (Ka Rekka) nga gidakop, gibulag sa iyang mga kaubanan, ug tinuyong gipatay sa mga elemento sa 48th IB sa Quezon, Bukidnon niadtong Abril 10, 2024. Sa Bukidnon usab gidakop silang Vincent Madlos (Ka Yuno) ug asawa niyang si Glorivic Campos Belandres (Ka Layka) niadtong Setyembre 1, 2022 nga nagpaabot sa ilang sundo sa Atugan Bridge sa Impasug-ong, apan nasikop sila sa mga sundalo. Gipagawas silang napatay sa usa ka engkwentro sa Capitan Bayong sa parehong lungsod pipila ka oras human sila gidakop.

Si Rogelio Posadas (Ka Cocoy), kalihim sa rehiyunal nga komite sa Partido sa isla sa Negros, gidakop samtang sakay sa motor nga nagbyahe sa Aranda-La Castellana Road gikan sa Isabela, Negros Occidental niadtong Abril 20, 2023, uban ang tulo pa. Gipagawas nga napatay siya sa usa ka engkwentro sa Barangay Santol, Binalbagan sa misunod nga adlaw. Naghimuhimo pa ang mga sundalo og tulo ka pekeng engkwentro sa kasikbit nga mga komunidad aron linglahon ang mga residente. Ingon niini usab ang gihimong pasundayag sa militar sa pagpatay kay Nonoy Ponteras (Ka Jojo) ug Marisa Pobresa (Ka Kim), mga personel sa NDF-Negros, nga gidakop sa Bacolod City niadtong Marso 7, 2025. Gipagawas nga napatay sila sa usa ka engkwentro sa Caduhaan, Cadiz City sa misunod adlaw.

Samtang, linuog nga gipatay ang tigpamaba sa BHB-Negros Island nga si Romeo Nanta (Ka Juanito Magbanua) niadtong Oktubre 10, 2022 human siya gidakop sa Carabalan, Himamaylan City. Usa pa ka personalidad, ang magbabalak nga si Ericson Acosta (Ka Fredo), ang gipatay sa mga sundalo sa gisak-an niyang balay sa mag-uuma sa Camansi, Kabankalan City niadtong Nobyembre 30, 2022. Gipatay usab sa mga berdugo ang kauban niyang lider-mag-uuma nga si Joseph Jimenez. Silang tanan gipagawas sa AFP nga napatay sa engkwentro.

Upat ka masakiton nga Pulang manggugubat ang walay kaluoy nga gipatay sa mga mga elemento sa 94th IB sa Barangay Santol, Binalbagan niadtong Hulyo 6, 2022. Wala sa kapasidad nga makasukol silang Roel Ladera (Ka Jack), Nikka Dela Cruz (Ka Chai), Alden Rodriguez (Ka Rocky) ug Roel Deguit (Ka Caloy) dihang giratratan sa mga sundalo ang gisak-an nilang payag. Samaron usab silang Mario Baldusa (Ka Jekoy) ug Janhel Sarsa (Ka Jorge) dihang gipatay sila sa 62nd IB sa Quintin Remo, Moises Padilla niadtong Nobyembre 28, 2022.

Nagabyahe usab ang lima ka manggugubat sa BHB dihang giharang ang gisakyan nilang traysikol ug gipabuthan kini sa mga elemento sa 47th IB sa Barangay Tabugon, Kabankalan City niadtong Setyembre 21, 2023. Namatay gilayon sa pagpangrakrak ang mga Pulang medik nga silang Bobby Pedro (Ka Rekoy), Mario Mullon (Ka Goring) ug Janice Flores (Ka Joyce), uban ang magtiayon nga silang Alejo delos Reyes (Ka Bravo) ug Melissa dela Peña (Ka Diane) nga unum ka bulang mabdos. Napatay usab ang drayber sa traysikol nga si Robin Gaitan. Silang tanan dili armado ug wala miakto nga mosukol.

Ingon niini usab ang nahitabo sa kaso nilang Ariel Arbitrario (Ka Karl), Danielle Marie Pelagio (Ka Seed) ug Erin Sagsagat (Ka Jorly) nga gipatay sa mga sundalo sa 502nd IBde sa Peñablanca, Cagayan niadtong kaadlawon sa Setyembre 11, 2024. Gidakop ug gipatay sila human gipasakitan. Duha ka adlaw pa ang milabay ayha gipagula sa militar ang patayng lawas ni Arbitrario, usa sa mga konsultant sa NDFP sa panaghisgot kalinaw ug kanhing nagbarog nga kalihim sa rehiyunal nga komite sa Partido sa Cagayan Valley.

Sa Southern Tagalog, gipatay sa mga elemento sa 59th IB ug MIG-4 si Isagani Isita (Ka Ringo) niadtong Hulyo 30, 2023 sa Sariaya, Quezon ug gisulting "misukol" samtang gitunulan og mandamyento de aresto. Gidakop ug gipatay silang Jethro Isaac Ferrer (Ka Pascual) ug Peter Rivera (Ka Rochie) niadtong Nobyembre 13, 2023 samtang nagpahigayon og gimbuhatong masa sa Gloria, Oriental Mindoro. Sa Rizal, gidakop ug gipatay sa mga sundalo sa 80th IB ang nagpaalim nga si Wally Collandes Agudes (Ka KM) niadtong Hulyo 18, 2024 sa gisak-an niyang balay sa lungsod sa Rodriguez.

Wala lamang gitortyur, gipugos pa nga maggiya sa operasyong kombat si Rafael Zambrano (Ka Dodong), ayha gipatay sa mga sundalo sa 37th IB niadtong Oktubre 8, 2023. Gipatay siya sa Kalamansig, Sultan Kudarat. Sa Sultan Kudarat usab gipatay silang Indot Dulunan (Ka Dennis), Sep Kasa (Ka Ho), Allan Dalimbang (Ka Duran), Annabel Talon (Ka Elena), ug usa ka nailhang Ka Pogi, uban ang sibilyang si Gerry Kasa, niadtong Nobyembre 22, 2023 sa Barangay Chua sa lungsod sa Bagumbayan. Matud sa mga saksi, misurender ang lima human mapalibutan apan dul-it silang gipamusil.

Sa Leyte, gipatay silang Juanito Selleca Jr (Ka Tibor), Sadam Paclita (Ka Dimple) ug Lino Delante (Ka Dodong) samtang nagpaalim sa Cogon, Carigara niadtong Hunyo 17, 2025.

Mga retiradong kadre ug masakiton silang Rodrigo Mejica Lorezo (Ka Akag) ug Delia Rosco Rotamola (Ka Mema) dihang gipatay sa San Jose de Buan sa Samar niadtong Agosto 7, 2022.

Sa Kabankalan City, gipatay sa 94th IB si Arjen Mahinay (Ka Nonong), usa ka pasyenteng nagpaalim gikan sa *stroke*, ug ang kauban niyang medik nga si Junjun Callet (Ka Ruben) sa Barangay Oringao niadtong Pebrero 4, 2022. Nakahigda na si Anthony Curson (Ka Miguel) tungod sa sakit sa *kidney* dihang gipatay siya sa 62nd IB sa Budlasan, Canlaon City niadtong Abril 28, 2023.

Nasamdan sa panagsangka si Alvin Bayno (Ka Dagger), nga imbes nga dapatan og pasiunang pagtambal, gipatay sa Banog-banog, Isabela, Negros Occidental niadtong Mayo 20, 2023. Samaron usab sa panagsangka si Marvic Ebayle (Ka Bryan) nga gidayunan pagpatay sa mga militar sa Montilla, Moises Padilla niadtong Hunyo 20, 2023. Usa ka kilometro gikan sa nahitabuan sa engkwentro tali sa BHB-Negros ug 62nd IB, nadakop ang samaron nga si Tony Pahayahay (Ka Pidol) sa Humay-humay, Guihulngan City. Gipatay ra pud dayon siya sa mga sundalo.

Samaron usab sa panagsangka si Alvin Lumagsao Sinsano (Ka Zian) di-

hang gipatay siya sa mga elemento sa 15th IB sa Barangay Caminda-ngan, Sipalay City niadtong Agosto 1, 2024. Ayha niini, niadtong Hul-yo 29, 2024, gidagit sa 15th IB ang dili armadong si Reggie Fundador (Ka Tata) sa parehong barangay. Pagkaugma, nakita na lamang ang iyang patayng lawas sa dalan sa Crossing Magtanday sa barangay. Ma-kita sa iyang patayng lawas ang mga timailhan sa tortyur.

Buhi pa si Rodbey Lumanog (Ka Wanny) dihang madakpan sa Bara-ngay Camindangan, Sipalay City niadtong Enero 10, 2025 human mag-kaengkwentro ang iyang yunit ug mga sundalo sa maong barangay. Gi-tortyur siya ayha gipatay. Niadtong Oktubre 31, 2024, buhi usab nga nadakpan si Alvin Panoy (Ka Belmar) sa usa ka engkwentro tali sa yu-nit niini ug sa 12th IB sa Libacao, Aklan. Wala pa nakalayo ang iyang mga ka-yunit ug nadungog pa ang iyang singgit ayha siya gipusil sam-tang daw nagsadya ang mga sundalo ug nagsinggit og "Happy new year!"

Nadakpan samtang nagpahigayon og gimbuhatong masa ug gipatay sa Leon, Iloilo silang Jenny Fariolan (Ka Hope) ug John Eric Talibo (Ka Blue) sa 61st IB ug 301st IBde niadtong Hulyo 19, 2024. Ingonman, gi-dakop samtang nagsag-ub og tubig si Henry Casido (Ka Nico) dihang gipatay siya sa 94th IB sa Barangay Oringao, Kabankalan City niadtong Pebrero 4, 2023.

Gidagit sa usa ka ospital sa Misamis Oriental ang retiradong mga kadre nga silang Rudy Garay (Ka Dano) ug Rosalie Caindoy (Ka Zig). Gipatay sila ug gipakita ang ilang mga patayng lawas sa San Juan, Bayugan City niadtong Marso 26, 2023. Ingonman ang kaso sa retiradong kadre nga si Emanuel Llanos Anob, nga gidagit sa kilid sa haywey sa Butuan City, gipatay ug gipagawas nga napatay sa usa ka engkwentro sa utla-nan sa Barangay Umalag ug Castillo sa San Miguel, Surigao del Sur. Gi-lutaw sa mga sundalo ang iyang patayng lawas sa usa ka punerarya sa Bayugan City.

Niadtong Abril 4, 2023, gipaulanan og bala ang kadre sa komite sa Partido sa isla sa Bohol nga si Manuel Tinio (Ka Dodie) samtang na-gabyahe sa utlanan sa San Miguel ug Ubay sa Bohol. Nakahiagum siya og pito ka samad pinusilan nga iyang gikamatay.

Pagdagit ug pugsanong pagwala

Dungan sa mga pagpatay ang mga pagdagit ug pugos pagwala sa mga rebolusyonaryo, lakip na ang mga sibilyang uban nila samtang nagabyahe, nagpaalim o nagpahulay.

Hangtud karon, wala pa ginalutaw sa mga sundalo silang Lynn Grace Marturillas, Renel Delos Santos ug Denald Mialen, nga uban sa pagbyahe ni Rogelio Posadas dihang siya gidagit sa kalsada padulong sa La Castellana sa Negros. Usa ka organisador sa mag-uuma si Marturillas, samtang drayber sa giarkila nilang motorsiklo silang Delos Santos ug Mialen.

Wala pa gihapon nakita si Ariel Badiang (Ka Paolo), usa ka kadre sa komite sa Partido sa Southern Mindanao, nga gidagit sa mga sundalo sa Manolo Fortich, Bukidnon niadtong Pebrero 2, 2023.

Sa Mindoro Occidental, nabihag ug wala na gipakita ang *hors de combat* nga si Sonny Rogelio (Ka Ed) ug ang kauban niyang si Sonny Sambutan (Ka Omeng). Nabulag ang duha dihang makaengkwentro sa ilang yunit ang mga sundalo sa 10th Special Action Battalion ug 76th IB niadtong Oktubre 17, 2023 sa lungsod sa Bongabong.

Seryosong paglapas sa mga proteksyon sa mga mabdos, bag-ong inahan ug ilang mga anak

Tulo ka kaso sa pugos nga pagdagit sa mabdos nga naka-medikal leave, duha ka bag-ong inahan ug ang ilang mga batang anak ang nadokumento ug nabalita sa AB. Hilabihan nga paglapas sa AFP dili lamang sa iligal nga sikretong detensyon sa mga mabdos, apan bisan sa pagkidnap sa ilang mga anak ug paggamit kanila isip hosteyds aron pasurenderon ang amahan o inahan nga Pulang manggugubat.

Pito ka bulang mabdos si Cherilyn Rebita (Ka Jan) dihang gidakop siya, uban si Jacklyn Egtob (Ka Jane), usa ka manggugubat nga samaron, sa gisak-an nilang balay sa Surigao de Norte niadtong Agosto 22, 2022. Sikreto silang gipreso sa usa ka “safehouse” sa militar sa Ata-atahon sa Nasipit, Agusan del Norte. Dinhi subli-subli silang gipailalum sa intero-

gasyon sa mga upisyal sa 402nd IBde ug mga nagpailang ginsakpan sa "OPPAP," uban ang usa ka "misurender" nga Pulang manggugubat nga si "Dagat" Rabanes. Sa maong sikretong detensyon gipanganak ni Rebita ang babayeng puya nga ginganlan niyang Baby Rhea. Pipila ka semana pa lang si Baby Rhea dihang pugos siyang gibulag sa inahan aron himuong *hostage* sa pakanang pagpasurender sa iyang amahan nga usa usab ka manggugubat. Gihatagan usab og "misyon" si Egtob nga pagpasurender sa iyang igsuon nga manggugubat.

Sa pagbalik nilang Rebita ug Egtob sa ilang yunit aron ipatuman ang ilang "misyon," duha pa ka mabdos ang gidagit sa susamang yunit-militar. Gikidnap silang Aurily Havana (Ka Laiza) ug si Jennifer Binungkasan (Ka Laile) niadtong Nobyembre 3, 2022 sa haywey sa Butuan City sa parehong mga elemento sa 402nd IBde nga naghatud nilang Rebita ug Egtob sa lugar.

Nabawi sa pamilyang Rebita si Baby Rhea, duha ka bulan human nilang gipanghingusog nga ang makatarunganong lugar sa bata mao ang iyang paryente.

Duha usab ka mabdos, silang Jing Villacarillo (Ka Aubrey) ug Ka Sara ang gidagit sa mga elemento sa 11th IB sa gipahulayan nilang lugar sa Siaton, Negros Occidental niadtong Disyembre 18, 2023. Walay kaluoy silang gipailalum sa tortyur luyo sa sensitibo nilang kahimtang. Pugos silang gipasurender bugti sa makitawhanong pagtrato.

Sa Samar, niadtong Marso 2023 gikidnap ug sikretong gipriso ang duha ka bag-ong inahan ug ilang mga bag-ong gipanganak, duyog sa uban pa sa kampo sa 8th ID sa Barangay Maulong, Catbalogan. Wala sila nabisita sa mga paryente, ug walay ligal nga representasyon. Dili moubos sa 10 ang biktima sa sikretong detensyon sa maong kampo nga nakasinati og emosyonal, pisikal ug mental nga torytur sa berdugong mga sundalo. Padayon silang gibalhog nga walay tin-aw nga hinungdan o nakasang-at nga kaso. Gunit sa 8th ID si Mariel Rebato ug Monica Ogacho uban sa ilang bag-ong gipanganak. Uban nilang gipriso silang Marygrace Tambis Bicina, Renato Chokoy Rufo ug tulo pang gidagit sa militar niadtong Marso 2023. Ang pipila sa mga biktima gidagit sa mga sundalo gikan sa ilang giabangang balay sa Calbayog City niadto pang Disyembre 2022.

Pagdakop, pagpasaka og tinumo-tumong kaso ug pugos nga pagpasurender

Anum ka konsultant sa National Democratic Front of the Philippines sa panaghisgot kalinaw ang gidakop, gipasakahan og gama-gamang mga kaso ug gipriso sa rehimeng Marcos sukad nga makalingkod kini sa poder. Sa ulahing report niadtong Hunyo 2025, dili moubos sa 15 ka konsultant ug uban pang personel sa NDF ang napriso sa lain-laing prisohan sa nasud. Lapas ang pagdakop ug pagpasaka og kaso kanila sa mga kasong kriminal sa Joint Agreement on Safety and Immunity Guarantees (JASIG), usa sa batakang mga kasabutan sa panaghisgot kalinaw, nga gipirmahan sa GRP ug NDFP niadtong 1995.

Giaresto si Ruben Saluta ug ang iyang asawa nga si Presentacion Cordon-Saluta, ug ang kauban nila sa balay nga si Yvonne Losaria sa Labangal, General Santos City niadtong Enero 30, 2023. Gipasakahan si Saluta og gama-gamang kasong pagpatay, samtang kasong rebelyon ang gipasaka batok kang Cordon-Saluta ug Losario. Gawas pa dinhi ang kasong illegal possession of firearms gikan sa “ebidensya” nga unum ka tag-as nga kalibreng armas, bala ug uban pang gamit-militar nga gitanum sa nag-arestong tim sa ilang gipuy-an. Parehong tigulang na ug masakiton ang magtiayong Saluta. Adunay seryosong balatian usab nga gihambin ang ilang kauban nga si Losaria.

Sa hangyo sa mga awtoridad sa Pilipinas, giaresto sa Langkawi, Malaysia niadtong Abril 1 si Eric Jun Casilao, konsultant sa NDFP alang sa Reciprocal Working Committee on the Comprehensive Agreement on Socio Economic Reforms (CASER). Gideport siya gikan sa Malaysia niadtong Abril 18, 2023, gideklarang "terorista" ug giparadang daw kriminal sa Ninoy Aquino International Airport

Niadtong ika-upat nga kwarto sa 2024, magkasunod nga gidakop sa rehimen ang upat pa ka konsultant sa lain-laing lugar. Gidakop sa 10th ID si Porferio Tuna (Ka Simon Santiago) sa Tagum City niadtong Oktubre 2, 2024. Gidala siya sa kampo sa 10th ID ug pugos nga gipasurender aron

talikdan ang iyang pulitikanhong baruganan. Niadtong Oktubre 21, 2024, gidakop si Simeon Naogsan (Ka Filiw) sa Bacarra, Ilocos Norte kung asa siya nagpaalim sa gihambin nga mga sakit. Duha ka adlaw human niini, gisulod sa mga ahente sa militar ug pulis ang gisak-ang balay sa Quezon City ug gidakop si Wigberto Villarico, lakip ang kauban niya sa balay nga si Marjorie Lizada.

Niadtong Disyembre 5, 2024, gisulod sa mga ahente sa militar ug pulis ang gisak-ang balay ni Tomas Dominado sa Iloilo City. Gidakop siya ug ang iyang *caregiver* nga si Jofel, ug gibalhin sa prisohan sa dili makitawhanong mga kundisyon. Paralisado ug daghang gihambin nga balatian si Dominado, dugang sa nasinati niyang *stroke* niadtong miaging tuing. Sa detensyon, gihikaw kaniya ang angayang atensyong medikal, nga labaw nga nagpagrabe sa makaluluoy niyang kahimtang. Nadala lamang siya sa ospital human manghingusog ang iyang mga anak ug abugado.

Samtang, modus na sa AFP ang mangdagit sa mga Pulang manggugubat, ibutang sila sa sikretong mga prisohan aron pugsong mosurender ug talikdan ang ilang gipakigbisugan. Usa dinhi si Gerald Gestole, myembro sa BHB-Sorsogon nga nagpatambal, nga gidagit sa San Pedro, Laguna niadtong Nobyembre 11, 2024. Gihasi ug gihadlok ang iyang pamilya dihang gipangita nila si Gestole sa pulis ug kampo militar. Sa wala madugay, gitugutan si Gestole nga mokuntak sa pamilya, ug nagsulting lakip siya sa uban pang "misurender" nga anaa sa kustodiya sa militar. Wala gitugutan ang iyang pamilya nga mobisita o bisan ipahibalo ang iyang lokasyon.

Gidagit usab si Rachel Dahoyla Santillan, nga giila isip kadre ng Partido, samtang nagabyahe sa Bukidnon. Gipagawas nga naaresto siya sa Bumbaran (Amai Manabilang na karon) sa Lanao del Sur niadtong Setyembre 4, 2022. Pugos siyang gipasurender ayha gibuhian.

Pagpamugos, dili makitawhanong detensyon ug pagtratar

Sa Southern Tagalog, usa ka samarong Pulang manggugubat ang nadakpan sa 85th IB human ang panagsangka sa San Francisco, Quezon niadtong Nobyembre 30, 2022. Imbes nga tambalan, giparada siya nga daw tropeyo sa *social media*.

Usa ka giakusahang Pulang manggugubat usab ang padayon nga gibalhog sa dili makitawhanong kundisyon sa Laguna Provincial Jail sa Sta. Cruz sa maong prubinsya. Gibalhin si Acer Tucerbo sa Matuguinao, Western Samar niadtong Pebrero 12, 2023. Giakusahan siyang platun lider sa BHB.

Pagpasipala sa mga patayng lawas

Siyam ka insidente sa pagpasipala sa patayng lawas sa mga kadre ug manggugubat ang nataho sa AB sa miaging tulo ka tuig. Tulo sa pinakagrabeng kaso mao ang pagpasipala sa mga patayng lawas sa mga kaubang nadakpan ug tinuyong gipatay, lakip ang Martir sa Catbalogan, Bilar 5 ug sa magtiayong Madlos ug Belandres.

Sa Sultan Kudarat, gipasipad-an sa mga pulis ug sundalo ang patayng lawas ni Emmanuel Fernandez (Ka Ampog) nga gipahimutang sa mga medik sa usa ka payag aron makuha sa iyang pamilya sa Sen. Ninoy Aquino niadtong Oktubre 30, 2022. Namatay sa sakit sulod sa yunit sa BHB si Fernandez, ug gipili sa mga Pulang medik nga gihatag ang iyang patayng lawas sa pamilya aron malubong. Dihang mabalita sa lokal nga pulis, gipahibalo nila kini sa 603rd IBde nga miadto sa lugar ug gikawat ang patayng lawas. Gipagawas nilang napatay siya sa engkwentro aron makubra ang patong sa iyang ulo. Si Fernandez ang kalihim ng rehiyunal nga komite sa Partido sa Far South Mindanao niadtong panahona ug myembro sa Komite Sentral.

Sa Batangas, gipasipad-an sa 59th IB ang mga patayng lawas sa mga na-

patay sa panagsangka niadtong Disyembre 17, 2023 nga silang Maria Jetruth Jolongbayan (Ka Orya), Alyssa Lemoncito (Ka Ilaya), Precious Alyssa Anacta (Ka Komi), Joy Mercado (Ka Kyrie), ug Leonardo Manahan (Ka Mendel) sa lungsod sa Balayan. Gipasagdan sa mga sundalo nga mabulad sa adlaw ang ilang mga patayng lawas ug dugay nga gipasagdan sa nahitaboan sa panagsangka. Tungod dinhi, halos dili na mailhan ang pito ka patayng lawas tungod kay nabungkag na ang ilang mga nawong, giulod ug nanghubag na ang ilang mga lawas, ug nanimaho na kini.

Mga ginsakpan usab sa 59th IB ang nalambigit sa pagpasipala sa mga patayng lawas nilang Gladys Cassandra “Ka George” Mendoza (25), Jethro Royce “Ka Alex” Magtira (21) ug Jian Markus “Ka Reb” Tayco (23) nga napatay sa panagsangka niadtong Hunyo 23, 2024 sa Tuy, Batangas. Gibulad ug gipasagdang uluron ang ilang patayng lawas nga dili na mailhan tungod miburot na ang ilang mga nawong ug lawas.

Sa Capiz, gitadtad og bala sa mga sundalo gikan sa 12th IB ang patayng lawas ni Jyrel Katipunan (Ka Jason), usa ka Pulang manggugubat nga napatay sa panagsangka niadtong Disyembre 9, 2024. Ingon niini usab ang gihimo sa mga sundalo sa patayng lawas ni Onal Osia Balaoing (Ka Puk-et) sa Balbalan, Kalinga human siya mamatay niadtong Disyembre 17, 2023. Girakrakan nila ang mga patayng lawas hangtud mibuto ang tinae ug utok. Gibali usab sa mga sundalo ang daghang parte sa iyang kamot ug tiil.

Paggamit sa *disproportionate* o nanghinobrang pwersa

Lapas sa prinsipyo sa proporsyunalidad, nagagamit ang mga pwersa sa AFP sa 250-libra ug 500-librang mga bomba nga ginahulog gamit ang mga *fighter jet* aron pulbuson ang temporaryong mga kampo sa BHB. Sagad nga rason sa mga sundalo sa paggamit niini ang hinimu-himong istorya nga pagpakgang nila kini sa mga *command detonated explosives* (CDEx) sa hukbong bayan. Resulta sa maong mga bomba ang pagkabungkag sa mga lawas sa mga manggugubat, pagkaguba sa lasang ug umahan, ug pagdomina sa kaguliyang sa mga

sibilyang komunidad.

Dili moubos sa tulo ka insidente sa pagpamomba ang nagresulta sa grabeng kadaut sa napatay nga mga manggugubat.

Usa dinhi ang paghulog sa dili moubos sa siyam ka bomba sa Las Navas, Northern Samar niadtong kaadlawon sa Nobyembre 23, 2022. Dungan sa dagkung bomba, giistraping sa mga helikopter ug gikanyon sa mga 105 ka howitser ang temporaryong gikampuhan sa BHB. Unum ka manggugubat ang napatay, lakip si Helenita Pardalis (Ka Elay), kalihim sa rehiyunal nga komite sa Partido sa Eastern Visayas ug myembro sa Komite Sentral. Sa mga litratong nakuha sa nahitabuan, makita ang grabeng samad pinusilan sa ulo, lawas ug *internal organs* sa mga manggugubat. Nagbunga usab og buho nga adunay gilapdon nga tulo ka metro ug gilalumon nga duha ka metro sa yuta ang mga bombang gihulog.

Dili moubos sa lima ka myembro ang BHB sa Anticala, Butuan City, ang dihadihang namatay sa sobra-sobrang kusog sa lima ka 500-librang bombang gihulog sa mga eroplang Super Tucano sa AFP sa temporaryong kampo sa hukbong bayan.

Sa Bukidnon, 10 ka manggugubat ang namatay dihang gihulugan og upat ka bomba sa Tactical Air Wing sa 4th ID ang temporaryong kampo sa hukbo sa Barangay Can-ayan, Malaybalay City niadtong Disyembre 25, 2023. Subra-sobra ug paturagas ang paghulog og pipila ka 250-libra nga bomba, nga nagsabwag og teror sa katawhan sa prubinsya.

MGA KRIMEN SA GUBAT SA REHIMENG US-MARCOS

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

TINUYONG GIPATAY

GIDAGIT UG GIWALA

GIDAKOP UG SIKRETONG GIDETINE

PAGPAMUGOS UG DILI MAKITAWHANONG DETENSYON

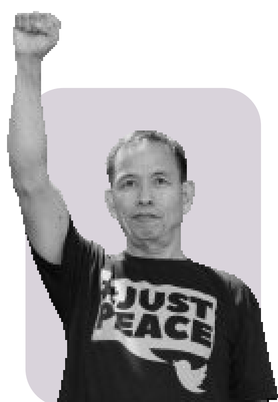
INSIDENTE SA PAGGAMIT SA SOBRA-SOBRANG PWERSA

GIDAKOP, GIPASAKAHAN OG GAMA-GAMANG KASO UG PUGOS NGA GIPASURENDER

MGA KONSULTANT SA NDFP NGA TINUYONG GIPATAY:

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

Benito Tiamzon

Wilma Tiamzon

Concha Araneta

Ericson Acosta

Rogelio Posadas

Ariel Arbitrario

MGA KONSULTANT NG NDFP NA DINAKIP AT NAKAKULONG:

(Hulyo 2022-Hulyo 2025)

Ruben Saluta

Eric Casilao

Simeon Naogsan

Wigberto Villarico

Tomas Dominado

Porferio Tuna